

tjener som Fødebaner for Statsbanerne og som saadanne tilfører Statsbanerne væsentlige Indtægter, hvorfor deres Forhold ikke kan være Staten helt uvedkommende. Det er slet ikke saa ringe Indtægter, der gennem Privatbanerne tilføres Statsbanerne; efter den sidste Beretning, som Statsbanerne har udsendt, drejede det sig for det paagældende Aar om 13½ Mill. Kr. Nu skal jeg naturligvis indrømme, at hele dette Beløb vilde Statsbanerne ikke gaa Glip af, hvis der ingen Privatbaner var, men en væsentlig Del deraf kunde Statsbanerne sikkert kige i Vejviseren efter, som man populært siger, hvis der ingen Privatbaner var. Der kan nemlig ikke være Tvivl om, at uden den meget lette Adgang til at komme af Sted, som Privatbanerne byder, vilde Rejselysten, for ikke at bruge Udtrykket Rejsetrangen, være langt, langt ringere, end den er nu. Og hvordan vilde det være gaaet med Godset? Ja, hvis vi, inden Bilerne havde taget Af-fære, tænkte os Landet uden Privatbanerne, hvordan vilde saa Forholdet have været for Statsbanernes Vedkommende med Hensyn til Godsbefordringen? Vi, der er gamle nok til endnu at mindes de Tider, hvor der ikke var i alt Fald tilnærmelsesvis det Antal Privatbaner, som vi har nu, kan jo godt mindes, hvordan Forholdene var den Gang, hvordan Godset transporteredes til Landets Købstæder søværts, og hvordan det gennem Købstædernes Storkøbmænd førtes videre ud til de Landhandlende pr. Fragtvogn. Altsaa, hele Indtægten vilde Statsbanerne paa ingen Maade have haft, men hvor meget skal vi nu trække fra de 13½ Mill. Kr., som Statsbanerne selv angiver at have tjent paa Privatbanerne, for at naa ned til den Sum, som med Rette kan godskrives Privatbanerne? Ja, det beror naturligvis paa et Skøn, men Folk, der sidder inde med efter min Mening store Forudsætninger for at kunne danne sig et Skøn herover, har oplyst mig om, at antagelig 8 Mill. Kr. af de 13½ Mill. Kr. maa skrives paa Privatbanernes Konto, og 8 Mill. Kr. er jo Penge, i vore Dage kan vi vel endda sige, at det er mange Penge. Staten uvedkommende er derfor Privatbanernes økonomiske Forhold ikke paa nogen Maade.

Man kunde nu sige: Hvordan kan det være, at dette Spørgsmaal om Statens Andel i Dækningen af Privatbanernes Underskud først er kommet stærkt frem nu, men Svaret ligger jo ret nær. Forholdet er naturligvis dette, at det først er i de senere

Aar, Kommunerne føler Trykket af den økonomiske Krise, som Kronens alt for hastige Stigen har ført ind over Landet.

Jeg slaar altsaa fast, at Privatbanerne er Fødebaner for Statsbanerne, er gode Kunder, som Statsbanerne ogsaa burde behandle med skøn som Hensyntagen. Jeg ser ganske vist, at en Indsender i „Eyens Venstreblad“ forleden Dag har fremsat den Paastand, at Statsbanerne tilfører Privatbanerne større Indtægter end omvendt, men denne Paastand lader sig nu neppe dokumentere med Tal, og uden denne Dokumentation er den ikke meget værd. Nej, Privatbanerne er Statsbanernes Kunder.

Hvorledes behandler da Statsbanerne disse Kunder? Statsbanerne benævnes jo hyppigt som „Landets største Vognmandsforretning“, og denne Betegnelse er afgjort rigtig. At Statsbanerne er Forretning og bør drives som Forretning, har Staten ved flere Lejligheder anerkendt. Jeg skal saaledes nævne, at Ansættelsen af den nuværende Generaldirektør for Statsbanerne fandt Sted netop under denne Synsvinkel, og det Forslag om Statsbanernes Styrelse, som Rigsdagen havde til Behandling i Samlingen 1924—25, og som gik ud paa at give Statsbanerne en vis Bevægelsesfrihed med Hensyn til Godstaksterne, pegede jo afgjort i samme Retning. Det kan da slaas fast som det almindelige Synspunkt.

Derefter stiller jeg saa det Spørgsmaal: Hvorledes vilde nu en privat Storforretning bære sig ad, naar den fik sig en ny fast og betydelig Kunde, saa Forretningen med afgjort Sikkerhed kunde sige sig selv, at Omsætningen med denne nye Kunde vilde blive større og større for hvert Aar, der gik? Ja, enhver har vist Svaret paa rede Haand: Storforretningen vilde indrette sig paa at kunne modtage denne nye Kunde paa tilfredsstillende Maade og paa at kunne betjene den paa bedst mulig Maade. Og hvis Betjeningen af den nye Kunde krævede, at Storforretningens Personale forøgedes, ja, saa blev det begribeligvis forøget, men uden at det noget Øjeblik vilde falde den private Storforretning ind, at det skulde Kunden virkelig betale. Og hvis, som man jo ogsaa kunde tænke sig, Færdelsesvejene til Storforretningen for den nye Kunde ikke var saadan, at det var let for Kunden at komme ind i Storforretningen, ja, hvad saa? Saa vilde denne begribeligvis sørge for at faa Færdelsesvejene gjort bedre, uden at det falder den ind, at det burde den nye Kunde betale. Men saadan bærer Landets største Vognmandsfor-